

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verne katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 6. zvezka.

V juniju k presv. Jezusovemu Sercu!	161.
Zveličana Mihelina, vdova 3. reda	165.
S Kitajskega. Misijonska poročila p. Petra Baptista Turka. V.	167.
Šola in domača hiša. VI. pogl. Slaba vzgoja vzrok mnogo hudega	171.
Sv. Bernardin Sijenski. 15. pogl. Sv. Bernardin vmerje v Akvili	173.
16. pogl. Pogrebne slovesnosti	176.
Spomini na moje romanje v Sv. Deželo. 37. Iz Carigrada v domovino	179.
Življenje in marternišтво dveh blaženih kapucinov, Agatangelja Vandomskega in Kasijana Nantskega.	
1. pogl. Mlada leta blaženega p. Agatangelja	183.
2. pogl. V Siriji	185.
3. pogl. V Egiptu	188.
P. Angelik Hribar	189.
Priporočilo v molitev	190.
Zahvala za vslišano molitev	191.
Za kitajski misijon	192.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907. Mesec junij	192.

V GORICI
Narodna Tiskarna
1907.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

Anthropos. Internationale Zeitschrift für Völker- und Sprachkunde. Im Auftrage der österreichischen Leogesellschaft, mit Unterstützung der deutschen Görresgesellschaft herausgegeben unter Mitarbeit zahlreicher Missionare von P. W. Schmidt S. V. D. Druck und Verlag Zaunrith'sche Buch-, Kunst- und Steindruckerei, Act.-Ges. Salzburg. Österreich.

Pod naslovom „Leben, Kunst und Wissenschaft in den modernen Klöstern“ piše neki Dr. J. Lanz-Liebenfels v frankfurtskem znanstvenem tjedniku „Die Umschau“ 26. marcija 1904 mej drugim:

„Trotz Aufklärung, trotz aller Fortschritte der Technik, Wissenschaft und Kunst sind die Klöster voll besetzt, entstehen neue gewaltige Prachtbauten... Jung und alt, hoch und niedrig, Fürst und Handwerker, Gelehrter und Ungelehrter klopfen an den Klosterpferten an und merkwürdig — ein jeder findet Aufnahme, wenn er ernstlichen Willen hat und verwendbar ist. Hier fragt man nicht: was hast du für Diplome bei dir, was hast du für einen Namen? Wer etwas leistet, gilt etwas! Wo steckt nun die Erklärung dieser für unsere Zeitströmung so rätselhaften Erscheinung? Alle Berufe sind überfüllt, hier glückliche Oasen einer zwar bescheidenen aber friedlich gesicherten Lebensführung, Riesenbäume, die aus Senfkörnchen entsprossen und nun ihre Äste über ganze Länder und Erdteile senden. Da ist z. B. die „Gesellschaft vom göttlichen Worte“, eine Kongregation neueren Stiles, für die Mission in überseeischen Ländern mit dem Mutterhaus in Steyl und einer Filiale St. Gabriel zu Maria-Enzersdorf in Niederösterreich. Von Jahr zu Jahr erweitert sich der stattliche Ziegelrohbau des Missionshauses. Sowohl die Pläne des Baues, besonders der Kirche, als auch die Handwerkerarbeiten wurden von den Ordensmitgliedern besorgt. Das Kloster ist mit einer ganz vorzüglich geleiteten Industrie mit modernem Dampftrieb verbunden, wo die verschiedenen Artikel sowohl zum Hausgebrauch als auch für die Missionsposten hergestellt werden. Geistliche Künstler schmückten mit prächtigen Gemälden das Gotteshaus, das durch seine höchst originelle Anlage, besonders durch seine schöne Raumwirkung einen vollendeten Eindruck macht. Die Technik des Künstlerklerikers steht zwar nicht auf der Höhe modernen Virtuositums, aber Geist und Erfindung entschädigen uns hinlänglich für diesen Mangel. Es umfängt uns eine geheimnisvolle Mystik, wenn wir in den dämmerigen Hallenraum eintreten, wenn wir unseren Blick dem Altar zuwenden, wo wir riesengross aus dem dunklen finsternen Chaosgewölk des Apsisgewölbes die weisse Taube des hl. Geistes in einem goldenglühenden Strahlenkranz hervorschweben sehen. Es ist der Geist, das „hl. Wort“ das über die Finsternis siegt“...

Tako o samostanu pri Sv. Gabrielu nekatoliški časopis, o kete-rega hvali torej ni lahko misliti, da bi bila pretirana. Nasprotno bi smeli z večo pravico. Po tem takem se je moglo pričakovati iz te hiše tudi za znanstvo in slovstvo kaj znamenitega in posebnega. In prišlo je! Iz samostana sv. Gabriela v Maria-Enzersdorf ali Mödling blizu Dunaja izhaja, letos drugo leto, mejnarodni misijonarski časopis za narodoslovje in jezikoznanstvo: *Anthropos*. Izdaja ga P. W. Schmidt S. V. D. (to je: Societatis Verbi Divini). Da ni to kaj preprostega, kaj neznatnega, priča že cena, ki je letošnjemu tečaju 18

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIV. tečaj.

V Gorici, 1907.

6. zvezek.

V juniju k presv. Jezusovemu Sercu!

„Po Mariji k Jezusu!“ To milo yabilo odmeva in se ponavlja vedno bolj in bolj mej pobožnimi kristijani. Po Mariji k Jezusu! To je najkrajša pot do Jezusa. Preljubi tretjerednik! Gotovo si takoj vgemil, zakaj sém začel ta spis s tem vabilom. V prijaznem majniku si se mudil v priljubljeni šmarnični pobožnosti pri Devici Mariji. Kaj ne, da si vžil in okusil mnogo duhovnega veselja pri tej lepi pobožnosti. Nabral si si obilo koristnih naukov, slišal si več spodbudnih in ginljivih zgledov. Napravil si mnogo terdnih, odločilnih sklepov pred Marijinim altarjem in jih daroval ko prijetno dišeče cvetlice kraljici majnika. Duhovno oživljen si bil na koncu Marijinega meseca. Do solz ginjen si se ob sklepu težko ločil.

Potolaži se, ljubi Marijin častivec! Tudi sosed majnikov, mesec junij, ima za te in za vsakega vernega kristijana pripravljenega mnogo duhovnega vžitka. Kaker veš, je posvečen presv. Jezusovemu Sercu. Sv. mati cerkev nas v tem mesecu pelje naravnost k sedežu vseh milosti in dobrot, k središču božje ljubezni. Vse naše misli in želje, vse naše pobožnosti morajo meriti h temu središču, stekati se v ljubezni do Njega, ki je studenec vseh milosti. In neizmerno velika, in dragocena posoda, kamer vlivajmo vse svoje pobožnosti, je presv. Jezusovo

Serce. Navdušenje in pobožnost do tega milega Serca je pred vsemi drugimi pobožnostmi. Torej tudi pred šmarnično pobožnostjo.

Majniško pobožnost lahko imenujemo zato najlepšo pripravo na pobožnost do presv. Jezusovega Serca v juniju. Od Marijine pobožnosti prejdemo k Jezusovi ljubezni. Ž njo spolnimo vabilo in vodilo, ki pravi: Po Mariji k Jezusu! Sklep majniške pobožnosti torej ni konec duhovnega veselja, ampak je le prehod k večjemu duhovnemu vživanju. Ta mesec ne bomo klicali le: Marija, prosí za nas! ampak bomo kar naravnost molili: Presveto Serce Jezusovo, vsmili se nas!

O pobožnosti do presv. Serca Jezusovega si, bogoljubni tretjerednik, že mnogo slišal in bral. Morda si tudi naročen na „Glasnik najsv. Serca“. Tukaj si lahko bral o zakladih tega božjega Serca, ki jih je Jezus sam odkril in razkazal svoji zvesti služabnici bl. Marjeti Alakok. Ne bom ti torej na dolgo in široko govoril o češčenju presv. Jezusovega Serca. Le opomniti te hočem, da ne zamudiš lepe prilike, vrednega se izkazati ljubezni Jezusove v mesecu juniju. Ne jaz, ampak Jezus sam naj te podučí, katerih milosti in dobrot si lahko deležen, ako boš v tem mesecu in seveda tudi sicer vedno ljubil in častil Njegovo milo presveto Serce. Imenovani svoji nevesti je namreč Jezus razodel dvanajst obljub, zagotovljenih častivcem Njegovega presv. Serca. Dobro in koristno bi bilo, ke bi te obljube imeli v vsaki kerščanski hiši očitno zapisane, da bi jih pogostokrat prebrali ter se vnemali ž njimi za češčenje ljubega zveličarja. Beri torej, kaj obeta Jezus vsem, ki bodo ljubili Njegovo vsmiljeno Serce. On pravi:

1. Vse milosti, katerih potrebujejo v svojem stanu, jim bo dal.
2. Družinam, ki bodo častile moje Serce, bom podelil mir.
3. Tolažil jih bom v terpljenju.
4. Varno zavetje jim bom v življenju, posebno pa v smertni uri.
5. Pri vsakem podjetju in delu jim bom dal obilno blagoslova.
6. Grešniki bodo našli v tem Sercu vir in neizmerno morje mojega vsmiljenja.
7. Mlačne duše se bodo vnele k prvotni gorečnosti.
8. Goreče duše se bodo povspele do velike popolnosti.
9. Duhovnikom bom delil milost, da bodo genili najbolj terdovratna serca.
10. Blagoslovil bom hiše v katerih bo stala in se čistila podoba mojega Serca.
11. Imena tistih, ki bodo razširjevali to pobožnost, bodo zapisana v mojem Sercu, iz keterega ne bodo nikedar več zbrisana.

12. Tistim, ki bodo zaporedoma skozi 9 mesecev prvi petek vsakega meseca pobožno prejeli sv. zakramente, bom podelil milost stanovitnosti in srečno smert.¹⁾

¹⁾ Drugod se bero te obljube nekoliko drugači; n. pr. v „Molitveniku in pouku o pobožnosti presvetega Srca Jezusovega (Izdal in založil dr. Anton Bonaventura Jeglič knezoškof ljubljanski. V Ljubljani. 1904)“ tako:

1. Dal jim bom vse milosti, ki jih potrebujejo v svojem stanu.
2. Njihovim družinam bom dajal mir.
3. Še celo stanovanja jim bom blagoslovil, če bodo imeli in častili v njih podobo mojega Srca.
4. V trpljenju jih bom tolažil.
5. Varno zavetje jim bom v življenju in posebno ob smrti uri.
6. Vsa dela in podjetja jim bom zelo blagoslavljal.
7. Grešniki bodo našli v mojem Srcu mir in neizmerno morje vsmiljenja.
8. Mlačne duše postanejo goreče.
9. G. reče duše se bodo povspele prav hitro do velike popolnosti.
10. Duhovnikom bom delil milost, da bodo ganili tudi najbolj zakrnjena srca.
11. Vsi tisti, ki bodo širili to pobožnost, bodo vpisani v mojem Srcu in se ne bodo nikdar več iz njega izbrisali.
12. Tistim, ki bodo v mojem Srcu iskali milosti in darov, jih bom delil z neomejeno mero. —

Po cerkvenem slovarju Herderjevem (Kirchenlexikon V. 1926 id.) pa terdi bl. Marjeta Alakok opetovano v svojih spisih, da ji je zveličar obljubil:

1. da bo obilost milosti podelil vsem, ki časte njegovo serce;
2. vseh, ki so v pobožnosti posvečeni njegovemu sercu, ne bo pogubljen nihče;
3. ljudje, ki mej svetom žive, morejo po tej pobožnosti prejeti vso njih stanu potrebno pomoč; mir v družini, polajšanje pri svojih delih, podporo pri svojih opravkih, tolažbo v zopernostih;
4. razperte družine bo spet združil, ako se sè zaupanjem obernejo k njegovemu sercu;
5. nad redovne družine, ki ga časte in se pod njegovo varstvo zateko, bo razlil mazilo svoje ljubezni, srca ohranil v edinosti združena in morebiti zgubljeno milost jim zopet podaril;
6. tisti, ki delajo za zveličanje duš, bodo zmožni geniti najneobčutljiviša srca in čudovite sadove svojega truda bodo želi, ako bodo sami s priserčno pobožnostjo do božjega srca napolnjeni;
7. pospeševavci te pobožnosti se bodo čezmerno obogatili se zakladi milosti;
8. tistih, ki se ko pospeševavci tej pobožnosti posvete in žertvujejo, ne bo pustil, da bi se pogubili, posebno ob smrti uri jih bo varoval njih sovražnikov, poln ljubezni jih bo sprejel v svoje božje serce ter jih posvetil v toliki stopinji, koliker se bodo trudili kraljestvo njegove ljubezni širiti v sercih;

Te obljube je umela bl. Marjeta in zato je gorela za milosti polno Serce Zveličarjevo; zato je tudi druge navduševala za to pobožnost tako, da jo po pravici lahko imenujemo misijonarko presv. Jezusovega Serca. In Jezus je obilno poplačal svojo častivko za njeno gorečnost. Na tem svetu je okušala izredne duhovne milosti, tolažbe, ki jih deli Gospod le tistim, ki ga posebno ljubijo. To je sama priznala z besedami: „V resnici smem terditi, ke bi ljudje vedeli, kako je Jezusu ljuba ta pobožnost, ne bi bilo kristijana, ki bi se ne vnel za njo, pa naj bi še tako malo ljubil Odrešenika“. Najbolj si je upala prav s češčenjem presv. Serca Jezusovega si zagotoviti srečno zadnjo uro. Večkrat je vsa potolažena zaklicala: „O, kako sladko je vmreti, ako smo vedno gojili ljubezen in pobožnost do presv. Serca, ki nas bo sodilo!“

Preljubi! Tudi ti, kaj ne, bi bil rad tako srečen, kaker bl. Marjeta. Zato pa tudi ti išči sreče tam, kjer jo je ona iskala in našla, namreč pri studencu njenem - v Jezusovem Sercu. To milo Serce te bo blagoslavljal v vseh časnih in dušnih potrebah. Blagoslovilo in tolažilo te bo tudi na zadnjo uro. Ako boš res vse svoje življenje gorel in delal za čast tega presv. Serca, boš tudi na zadnjo uro zaupljivo mogel reči: „Presv. Jezusovo Serce! Ti si obljubilo, da boš svojim častivcem podelilo milost srečne smerti. Po svojih močeh sem se tru-

9. čez te, ki bodo njegov praznik obhajali z obhajilom in prošnjo za odpuščenje, bo razlil obilnost svoje ljubezni.

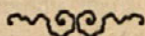
10. bogatih blagoslovov bodo častivci podobe njegovega presvetega serca deležni;

11. tisti, ki se bodo devet prvih petkov meseca zaporedoma obhajali, ne bodo vmerli v nemilosti.

Ker je „Kirchenlexikon“ znanstveno delo, se smemo že zanašati, da so te obljube natančno posnete po dotičnih prvotnih spisih, torej tudi poslednja, ki se tiče sv. obhajila na prvi petek devet zaporednih mesecev, ki je v „Molitveniku Srca Jezusovega“ ni. Omenjeno je sicer tam na str. 128 tako obhajilo in želja Jezusova, vendar brez obljube. V resnici spominja ta obljuba na podobna zagotovila v apokrifnih spisih, kaker je n. pr. stara „Duhovna branva“. Kar je Kristus obljubil, to je sicer gotovo; tudi lahko verjamemo, da je bl. Marjeta obljubo tako razumela. Vprašanje je le, ali je prav razumela. Razodetje, katero je ona dobila, je bilo zasebno, in pri takih je treba velike previdnosti. Priznati se morejo le, koliker se vjemajo z gotovim naukom, ki se opira na sveto pismo in cerkveno izročilo. (Prim. Kirchenlex. Privatoffenbarungen). Dobro je sveto obhajilo pogostoma po vre nem prejemati; ali pa sme upati, kedor je enkrat v življenju skozi 9 mesecev zaporedoma vsaki prvi petek prejel sveto rešnje Telo, da bo potem gotovo zveličan, naj stori karkoli hoče in živi kaker hoče? To bi bilo nevarno upanje.

dil, da bi te častil in ljubil sam, in tudi druge sem navduševal k ljubezni do Tebe. Spolni torej svojo oblubo in — vsmili se me!“

P. A. Č.

Zv. Mihelina, vdova 3. reda.¹⁾

Blizu sloveče božje poti v Loretu v Italiji, na obrežju jadranskega morja je mesto Pézaro. Tu je zagledalo luč sveta dete bogate in plemenite rodovine Metelli, deklica, ki so ji pri svetem kerstu dali ime Mihelina. Stariši so jo pobožno vzgojili in pozneje omožili s plemenitim mladeničem Malatesta. Dasiravno pa je bila pobožna, je vendar Mihelina nekako preveč posvetno ljubila svojega moža in svojega edinega otroka. Ali komaj 20 let stara je zgubila moža. To jo je zelo bolelo; vender pa še ni spoznala, kaj Bog ž njo namerja.

Ta čas je prišla iz Sirije v Pézaro neka pobožna tretjerednica. Zavoljo njenega lepega bogoljubnega življenja so jo meščani zelo spoštovali. Vdova Mihelina ji je ponudila celo, da naj stanuje v njeni palači, kjer bo, sè vsem preskerbljena, lahko opravljala svoje pobožnosti. Tretjerednica je iz hvaležnosti Boga prosila za svojo dobrotnico Mihelino, da bi zaničevala časne reči, njega pa ljubila, kaker je dolžna. Na binkoštno nedeljo je v taki molitvi za svojo dobrotnico pozabila na obed. Mihelina gre ponjo, jo zbudi iz zamaknjenja in prijazno vpraša, zakaj se posti na tako velik in vesel praznik. Tretjerednica ji odgovori: „Gospa Mihelina, ke bi poznali dar božji in kako sladki in prijetni so njegovi (božji) pogovori, bi me ne klicali k rečem tega sveta. Ke bi eden sam trenotek okusili, kako sladak je Gospod, bi bil svet za vas grenek in zaničevali bi vse, kar ni Bog“. — „Moja sestra“, ji je Mihelina odgovorila, „po taki popolnosti ne morem hrepeneti, ker zavzemlje moje serce preveč moj sinček, keterega ljubim, bogastvo pa, katero imam, mi ne dopušča, da bi se k Bogu povzdigovala“. — „Prosive Boga skupaj“, pravi tretjerednica, „da reši vašo dušo vseh zadržkov vašega zveličanja in popolnosti“. In res, milost božja je genila Mihelino; sklenila je začeti novo življenje. Drugi dan ste šle v frančiškansko cerkev; pokleknile ste pred podobo križanega ter pobožno molile. Mihelina sliši glas iz križa: „Mihelina, rešil te bom teh skerbi in človeškega nagnjenja; k sebi bom poklical tvojega sinka, z

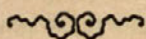
¹⁾ Po L' Aureola Serafica 19. Giugno.

„materjo se bom pa zaročil“. Ko ste domov prišle, ste našle otroka bolnega in kmalu je vmerl. Od te ure je bila Mihelina vsa drugačna; stopila je v tretji red sv. Frančiška. Do časnih reči ni imela nobenega nagnjenja več; prodala je vse svoje blago, tudi palačo, z denarjem je pa vbogim pomagala. Ko je bila sama vboga, je hodila po hišah miloščine prosit za se in za druge vboge. Zato so jo sorodniki zasmehovali in za noro imeli, kar je pa molče terpela in Bogu darovala v pokoro za svoje prejšno posvetno in ničemerno življenje. Ko se je vernila z božje pot, iz Jeruzalema, je še več molila in pre-mišljevala, zlasti Kristusovo terpljenje, večo pokoro delala, pomagala bolnikom, siromakom, sirotam in vbogim vdovam ter žalostne tolažila, dokler je ni Bog k sebi poklical 19. junija 1356., ko je 56 let preživel na zemlji. Pokopali so jo v frančiškanski cerkvi. Na njenem grobu so se godili čudeži. Papež Klemen XII. je poterdil njeno češčenje leta 1737., mesto Pézaro jo je pa za svojo patrono izvolilo.

„Gdor lahko more, naj bo sleherni dan pri sveti maši“, tako nalaga vodilo udom tretjega reda. To naročilo je spolnjevala zv. Mihelina, ko je rada hodila k sv. maši; dobro je namreč vedela, da mej sv. mašo Boga najbolj časti in hvali, najboljšo pokoro dela in lahko veliko izprosi za se in za druge, za žive in mertve. Ta lepa in zelo koristna navada se pa v neketerih krajih zelo opušča. Večkrat se prigodi, tudi v mestecih, da razen strežnika in cerkovnika nikoger ni pri sv. maši. Koliko jih je, ne samo gospode, temuč tudi kmetiških ljudi, ki celo ob nedeljah in praznikih brez veljavnega vzroka, lahko-mišljeno opuščajo sv. mašo. Cerkve so čedalje bolj prazne, veselice pa bolj obiskovane; tako skrunijo nedelje in zapovedane praznike, kar pa ne bo prinašalo blagoslova v hišo in deželo. To nemarnost in mlačnost skušajte udje tretjega reda odpraviti in sicer s tem, da boste po zgledu prvih kristijanov pobožno in spodbudljivo pri sv. maši ne samo ob nedeljah in praznikih, temuč tudi ob delavnikih, keder vtegnete. Ke bi vam gdo očital, da tako čas zapravljate, mu odgovorite z vašim patronom sv. Ludovikom: „Ke bi še enkrat toliko časa potratil z igro, z lovom, s ptičarstvom, nihče bi mi nič ne rekel; zakaj mi pa ne privoščite časa za molitev? Zakaj se pritožujete, kaker bi bil čas, ki ga Bogu darujem, izgubljen?“

Glej pa vender, da ne boš ob delavnikih zavoljo sv. maše zanemarjal dolžnosti svojega stanu; in ke bi se mož jezil, ker njegova žena ali hči, mej tjednom k maši hodi, bo boljše, da tista ženska ob delavnikih ne gre več k maši. Bog bo jako zadovoljen, ako taka oseba želi pri sv. maši biti, jo pa opusti, da se greh ne dela. Sv.

Leonard Porto-Mavriški pravi: „Ne gre, da bi hodile neketere žene v cerkev tudi ob delavnikih. Ve, ki dojite, ali morate streči bolnikom,.. ali imate hudega moža, ki vam ne pusti iz hiše, ne smete biti nemirne ali, kar bi bilo še huje, nepokorne.. Da! v vašo tolažbo vam mora biti celo znano, da si dobiček in zasluženje s pokorščino podvojite; zakaj v takem slučaju bo dobrotljivi Bog poplačal vašo pokorščino in vštél vam bo še sveto mašo, kaker da bi bile pri nji, ker je zadovoljen z vašo dobro voljo“.¹) Ta svetnik nagovarja in prosi ne samo gospodo, temuč tudi kmete, posle in rokodelce, da naj bodo pri sv. maši, kedar le morejo; redovnim osebam pa svetuje, da naj bodo vsak dan pri toliko svetih mašah, koliker morejo.²)

S Kitajskega.

Misijonska sporočila iz pisem p. Petra Baptista Turka
V.

Kuan-či, dne 27. mal. serpana 1905.

Kaker spoznate iz napisa, sem zdaj drugje. Sploh pa mi nimamo nič stalnega. Nihče ni, kaker pravimo, „inštalan“ na svojo misijonsko postajo. Morebiti si je ravno lepo vredil svoj delokrog, spoznal svoje ovčice in one njega; kar pride ukaz od višjega pastirja, naj gre tja in tja, ker je tam potreba večja. Tudi jaz sem moral zapustiti svoje prvo misijonsko polje in drugam se preseliti.

Dvoje precej obširnih okrajev mi je izročeni v oskerbovanje, Kuan-či in Či-švej. In kak je ta moj vinograd, ki mi ga je Gospod dal v obdelovanje? Prav žalosten! Že pred štiridesetimi leti se je tu začelo misijonsko delo, pa veste koliko vernih denes šteje? Komaj štiri sto, najmenj v celem vikarijatu. Še teh je mnogo le po imenu kristjanov. Kaj je temu vzrok? So ljudje slabši, ko drugod? Ne morem reči! Saj je bila ta misijonska občina pred pet in dvajsetimi leti ena najbolj cvetočih. Takrat je tod misijonaril p. Remigij Götth, Nemeč, ki še zdaj kot sivolas starček deluje, na zahodu tega vikarijata. Ker je od leta do leta dobival obilo podpore iz svoje prostrane domovine, je povsod zapustil lepe sadove svoje gorečnosti. Mnogo

¹) Kratek nauk o vzvišenosti... sv. maše, III. pogl. §. 4. Glej »Cvetje« X. tečaj.

²) Manuale sacro § IV.

cerkvic in šolj to jasno priča. Tudi v tem okraju je ena cerkev in misijonska postaja njegovo delo. Ko je bil p. Remigij odpoklican, je začelo vse nazadovati. Res je imel še več naslednikov, ki so se vsak po svojih močeh trudili za razvoj te občine; toda ker niso imeli niti najpotrebnejših sredstev, je šlo vse nazaj mesto naprej. Pred menoj je bil tu nastavljen misijonar domačin, da ni bilo popolnoma zapuščeno. Na kak poseben napredek seveda ni bilo misliti; ker domačin že vender nima kje dobiti denarja, da bi mogel kaj popraviti. Razdjanje je bilo vedno večje.

Že lansko leto sem imel priliko gledati to opustošenje. Meseca malega travna so me poklicali iz Upetze v terg Ši-ma-fan k bolniku, ker ni bilo misijonarja doma. V serce me je zbodlo, ko sem videl ondotno cerkev v tako žalostnem stanu. Altar naj bi še bil. Stebrovje, ki loči cerkev v tri ladje, in strop, pa nikaker ni vredno hiše božje. Ker je leseno in nič pobarvano je že davno postalo domovina červov in mravelj, ki se nemoteno sprehajajo semintje. Še slabše je na postaji v vasi Nien-če-gan, ki sem jo tudi spotoma obiskal. Vbogi misijonar, sem si mislil, ki moraš pretakati solze ob teh razvalinah, pa ne moreš ničesar storiti, ker nimaš s čem. Potert sem se vernil domov v Upetze in niti slutil nisem, da bodo ob letu ti kraji v moji oskerbi. Pa previdnost božja je tako hotela; njej sem se rad uklonil.

In zdaj, kaj hočem, kam naj se obrnem, kje naj začnem? Kje so moje ovčice, kakšne so? Vsa ta vprašanja mi rojijo po glavi in mi ne dajo miru. Poleg tega sem sam; sam za občino, ki ima v obsegu gotovo do polovice Kranjske. Ne tožil bi vam, saj je vsak trenutek časa v takih razmerah neprecenljiv, storim zato, ker upam, da se me bo eden ali drugi usmilil.

Najprej moram v okraju Kuan-či povzdigniti zaspano kerščansko življenje, naj velja kar hoče. Da je zaspalo, je krivo to, ker je zaspala šola; ta je pa zaspala, ker je ni bilo mogoče vzdrževati. Brez šolj je pa vse misijonsko delo zastonj. Ljudstvo mora spoznati naš sveti nauk in si globoko v serce vsaditi njegove večne resnice. Le potem smemo upati, da bo ostalo tudi v času poskušnje zvesto in živelo po sv. veri, čeravno leto in dan ne vidi misijonarja.

Kaker me je užalilo dremavo versko življenje mojih novih ovčic, se vender nisem čudil, ko sem slišal, da so že leta in leta brez šole. Če še pri vas nekateri podivjajo, ker ne hodijo poslušat božje besede, pa žive vsaj mej kristjani; kako bi mogli tem zameriti, ki žive raztreseni mej pagani? Ne, jaz jim ne zamerim, smilijo se mi. Imajo dobro voljo, bi radi obiskovali šolo, samo, da bi ne bila preveč od-

daljena. Daleč od doma mnogokrat pri vsej dobri volji ne morejo hoditi. Otroci, ki imajo čas, bi že prišli; družinskim materam in očetom je nemogoče. In vender so tudi ti pouka potrebni, kaker otroci, če ne bolj.

Perva moja skerb bo tedaj, čim preje ustanoviti šolo in zbrati v nji raztresene svoje verne. S pripravami sem že začel, ko sem imel še popolnoma prazne roke, zanašajoč se le na božjo pomoč. Nisem se goljufal! Iz prve stiske so me usmiljena serca že rešila in terdno upam, da me tudi zanaprej ne bodo pozabila. Kako živo bom potreboval podpore, preden vsaj za silo vse vredim! Takoj za šolo bom moral gledati, da postavim na postaji hišo za prenočišče kristjanom, ki morajo radi daljave že na predvečer praznika ali nedelje priti, ako hočejo biti pri sv. maši. Na vsak način moram nadalje dobiti v svoje roke pagansko hišo malikov, ki je tik misijonske cerkvice. Ne morem drugače reči, kaker da je tu sedež satanov, ki hoče premotiti moje kristjane. Oskerbnik teh figur začne kaker nalašč, ravno mej našo sv. daritvijo, razbijati na neki boben in tolči po kovinastem loncu. S tem menda skuša raztresti moje verne in obrniti njih pozornost od Jezusa, živega Boga, na mertve svoje spake.

Imam pa še druge zapreke, ki bodo več ali menj ovirale moje delo. Mej te spadajo protestantje, ki so se vgnezdili nedaleč od moje postaje. To so vam res prave pijavke naših misijonov. Najraje lazijo za nami. Ko smo mi posejali zdravo seme, začno oni trositi ljuljko. Ljudstvo, ki je še nevedno, si misli, Kristusa oznanuje ta, Kristusa oni, torej je vseeno, naj gre gdo h temu ali onemu. Tako si oni na lepem prihranijo trud, ki ga imamo mi, preden koga odtergamo od malikov. Mojim prednikom so prizadeli mnogo hudega.

Druga ne mala ovira je pa neki predsodek mej ljudstvom tega kraja. En čisto nedolžen dogodek jim ga je vbil v glavo. Lani ob tem času, je bilo hudo neurje, kaker je večkrat ob vročih poletnih dnevih. Nesreča je hotela, da je strela vdarila v železni križ, ki je stal na cerkveni strehi, priterjen v kamen. Prelomila ga je, da je padel na tla, in zraven je razpraskala še napis: hiša božja, ki je bil na cerkvenem pročelju. Pagani, lehkoverni, kaker so, se niso nikaker dali prepričati, da bi bila to natorna reč. „Ne, naš veliki bog ognja“, tako je šlo od ust do ust, „je izlil svojo jezo nad bogom, ki ga oznanjajo „evropejski hudiči“. Malo je manjkalo, da niso napadli postaje. Dasiravno je že leto preteklo od tega dogodka, nezaupnost še nikaker ni zginila. Še na kristjane je napravil mučen vtisek, preplašeni so bili nekaj časa.

Poleg mnogega žalostnega, naj vam povem vsaj nekaj bolj vselega. Kmalu, ko sem došel na svoje novo mesto, sem začel obiskavati posamezne kerščanske družine. Brez usmiljenja in strahu sem dal uničiti vse pagansko, kar je polagoma zlezlo nazaj v njih hiše. Kjer sem videl, da se je mlačnost že dobro vgnezdila, sem nastopil ze vso strogostjo. Vender se mi ni nihče vpiral. Z nekim svetim strahom so poslušali moje opomine in mirno gledali, ko so letali v ogenj malički in druga paganska ropotija. To je za me veselo znamenje. Sploh sem se pa v tem času, kar sem tu, prepričal, da jako okreпча versko življenje, če misijonar sem ter tje obišče kerščanske družine, posebno novospreobrnjene. Te imajo v začetku neki hlapčevski strah pred svojim duhovnim očetom, kaker da bi jih bil speljal na led. Zlasti boječe in plahe so ženske, kot kmetiški otroci, kedar pride dimnikar v vas. —

Še več upanja mi daje postaja Tien-čin-erl. Za časa boksarskega rogoviljenja je bila do tal požgana. Kristjani in katehumeni, katerih je štela lepo število, so morali mnogo hudega prestati. Pagani so jim poropali še tisto malo, kar so imeli in požgali hiše, ako niso obljubili, ali pismeno poterdili, da ne marajo biti več naši. Nekaj jih je to storilo, vsaj na videz, večina pa je ostala zvesta Kristusu. Lani se je na občno veselje ondotna postaja lepša vzdignila iz razvalin. V začetku rožnika sem jo obiskal. Ker sem spoznal, da je ljudstvo ukaželjno, sem ostal tam en mesec. Z bornimi sredstvi sem takoj po binkoštih odperl zasilno šolo, za dečke. V malo dneh je bila tesna šolska soba natlačena in so še vedno prihajali. Odredil sem, naj počakajo, da ene malo podučim, potem jih bom poklical. Niso tako omejeni kitajski otroci, kaker bi gdo mislil, hitro se nauče raznih molitev in katekizemskih vprašanj. Prihajali so tudi odraščeni, mladeniči, možje, starčki. Neketeri so bili že pred leti kerščeni in tedaj so morali znati vsaj najpotrebniše kerščanske resnice; toda pozabili so jih bili. Ženske tudi nočejo zaostati, na jesen hočejo imeti svojo šolo. Prav rad bi bil takoj ugodil njih pravični želji, ke bi bil le mogel. Komaj sem jih malo zdramil, sem moral odditi drugam, kjer so me že težko čakali, ali so bili vsaj potrebni mojega prihoda.

Tako sem v dobrih dveh mesecih prepotoval okraj Kuan-či. Veliko sem videl žalostnega, vender tudi nekaj vselega. In to mi daje upanje, da še ni vse zgubljeno. Čez par dni pa jo bom mahnil v okraj Či-švej, na postajo Ši-ma-fan, ki je oddaljena od Kuan-či do petnajst ur hoda. Ker imamo zdaj neznosno vročino, bom popotoval le ponoči. O tej poti pa prihodnjč kaj

Šola in domača hiša.

P. A. M.

VI. Poglavje.

Slaba vzgoja je vzrok mnogo hudega na svetu.

Človek ni rojen za puščavnika, temuč je družabno bitje. Ker človek sam ne more zadostiti vsem svojim potrebam, je vže po naravi navezan na druge ljudi, da mu pomagajo pridobiti časne in večne dobrote; ravno tako tudi on pripomore k občnemu blagru. In ker imajo neketere časne dobrote za vse ljudi skupno vrednost in ker jih posamezen človek ne more sam pridobiti, so ljudje vže po naravi prisiljeni, da se združijo, da sè združenimi močmi delajo za splošen blager. Najpopolnša družba te verste za časne namene pa je država, ki je zopet sestavljena iz drugih majših družeb; najmanjša mej temi je družina. Namen države je občni blager, to je, država sè svojimi postavami in naredbami pripomore, da podložni prosto in samostojno skerbe za pravo posvetno srečo. Država mora torej skerbeti, da dobi vsak podložni svoje pravice, ona mora pospeševati njegovo srečo. Pravim, država mora za to skerbeti, to pospeševati, ker delati za svojo časno srečo mora vsak sam. Vsak je sam svoje sreče kovač, država ga le podpira. Kaj pomagajo najboljše postave, ako jih deržavljeni ne spolnjujejo? Država vpeljuje dobre naredbe za občni blager, pa kaj to pomaga, ako se jih podložni ne derže? Vprašali boste: Kaj pa ima ta namen države opraviti sè šolo? Glejte kerščanski stariši, od delavnosti šole in od vaše podpore je odvisno, da država doseže svoj namen in poskerbi za občni blager. Zato pravim: Stariši so dolžni podpirati šolo, to tirja občni blager človeške družbe zlasti v deržavi.

Vsak človek v družbi je dolžan po svojih močeh skerbeti za občni blager. Deržavljan ni dolžan skerbeti le za se, temuč tudi za svoje soderžavljane, ne le za svojo srečo, temuč tudi za blager cele družbe, katere je ud. Ta skerb tirja najpoprej, da se varuje vsega, kar bi bilo družbi v škodo; potem pa tudi, da si prizadeva sè svojimi dušnimi in telesnimi močmi, se svojo službo in svojim premoženjem pospeševati srečo vse družbe. Država daje podložnim razne in velike koristi. Ona skerbi za red in pravico, za ceste, vpravo, poduk, za bolnike in terpeče. Teh dobrot so deležni vsi podložni. Kedor pa vživa dobiček in dobrote, mora tudi za to nositi primerna

bremena. Pravica torej tirja, da podložni sodelujejo za skupni blager. To tirja tudi nagon samoobrambe. Z državno družbo je tako, kaker s človeškim telesom. Kaker je v telesu en ud odvisen od drugega, ako eden terpi, terpe tudi drugi, sreča enega je sreča tudi drugega. Ako le majhin del državljanov odpove svoje sodelovanje za splošen prid, terpe vsi.

Poglejmo v kaki zvezi je s tem šola.

Pervi pogoj za občni blager je cvet obertnega stanu, pred vsem malega oberta ali rokodelstva. Cvet obertništva je dobro gmotno stanje obertnikov in to je odvisno od tega, da dobe rokodelci za svoje izdelke kupce in primerno plačilo; potrebno je pa tudi, da so obertniki spretni, da so njih izdelki, blago in delo, plačila vredni.

Brez dvojbe je obertništvo v državi silno važen stan in z dobrim obertništvom je v tesni zvezi občni blager.

Šola pa podpira dobro obertništvo. Ako hoče obertništvo cvesti, mora biti obertnik, rokodelec dobro podučen in vesten, da daje iz rok dobro in pošteno blago. Zato pa potrebuje mnogo dušnih in nrvnih zmožnosti. Šola pa razvija dušne zmožnosti. Šola seveda ne podučuje kako posebno obert ali rokodelstvo, ali ona uči za dobro obertništvo potrebne reči, kaker n. pr. jezik, računstvo, risanje. Šola uči otroke razne čednosti. Rokodelec mora biti priden in delaven mož; on mora biti zvest, in kar obljubi, naj tudi spolni; on mora biti pošten in vesten. Kje pa se goje te čednosti, kje se jim položi podlaga, ako ne v šoli?

Drugi pogoj za občni blager je, da podložni mirno in nemoteno uživajo časne dobrote.

Za časno srečo človeka so prvi pogoj življenje in zdravje, to končajo morivci in pretepavci. Nadalje premoženje, katero spravljajo v nevarnost tatje, roparji in požigavci. Nadalje edinost in mir mej sosedji, tega kale prepirljivi in nezadovoljni ljudje. Nadalje čast in dobro ime, katero človeku vkradejo obrekovavci in opravljivci. Poskerbljeno mora biti za poštenje in nedolžnost slabotnega ženskega spola in otrok.

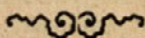
Kje pa najdemo varstvo za te človeški družbi neobhodno potrebne dobrote? Ali jih more zadostno braniti in varovati država s svojimi stražniki in orožniki? Ne tajim, da se na ta način zabrani mnogo hudega. Ali to še ni zadostno varstvo. Vse hudobije imajo svoj sedež v človeškem sercu. Zato je prvi pripomoček, vzgoja mladine v kerščanskem duhu. Uboj, rop, tatvina, prepirljivost, nesramnost, obrekovanje imajo svoje korenine v sercu; zato je neobhodno potrebno

človeško serce vže od mladosti privaditi k zatajevanju samega sebe. Kje se pa človek uči kerščanskih čednosti? Kje se vzgoji kerščansko serce? V šoli. Šolska vzgoja je torej v tesni zvezi z občnim blagrom, saj prav šola stavi podlago čednosti, ketere so za časno srečo deržavljanov neobhodno potrebne.

Slednjič je za občni blager potrebno, da deržavljeni spoštujejo in slušajo postavne oblasti v deržavi in občini.

Naloga postavnih oblasti v deržavi je, da s postavami, naredbami in napravami, podložnim pripomorejo do časne sreče. Da pa določbe teh oblasti dosežejo svoj namen, to je, občni blager, jih morajo podložni spolnjevati. Ako se ti vpirajo in nasprotujejo, so vse najboljše naredbe brez vspaha. Kaker v družini, tako je tudi v deržavi spoštovanje in pokorščina do postavne oblasti za časno srečo potrebna. Kje pa najdemo podlago, korenino tega spoštovanja, te pokorščine? Gotovo le v kerščanski veri, v kerščanski čednosti. Najprej v kerščanski veri, ki nas uči, da je vsaka oblast od Boga, da so vladarji namestniki božji. Ako ta nauk zaveržete, ako ga iztergate iz serc podložnih, potem je konec vsega spoštovanja, konec pokorščine do postavnih oblasti. Nadalje ima to spoštovanje, ta pokorščina svojo podlago v kerščanski čednosti. Da bodo podložni spoštovali svoje vladavce in vse postavne oblasti, da se bodo vklonili njih pravičnim naredbam, je potrebno, da se mladini vže zgodaj vcepi v serce spoštovanje in pokorščina do predstojnikov; da se mladina nauči sama sebe zatajevati, vpornost in svojeglavnost krotiti, da se navadi slušati. Kje pa dobi otrok tako versko vzgojo? Kje se mu cepi v serce spoštovanje do predstojnikov? Kje se dan na dan uči pokorščine? Kje se mu izbija terma in svojeglavnost? Gotovo v šoli.

Zato je pa tudi sveta dolžnost starišev, podpirati šolo vže z ozirom na splošni in občni blager človeštva.

Sv. Bernardin Sijenski.

P. B. M.

15. Poglavje.

Bernardin v merje v Akvili.

30. aprilja (1444) zgodaj zjutraj, kmalu popolnoči, je Bernardin, da bi se ognil sijajni odhodnici, ki so mu jo namerjali prirediti rojaki,

skrivaj zapustil Sijeno. Spremljali so ga sobratje p. Jernej Mariani, p. Peter Katurnino, p. Dominik Gvidóči (Guidocci) ter brat lajik Feliks Milanski, štirje v čednosti vterjeni možje. Starost in bolehnost mu niste pripuščali peš hoditi; jahal je osla.

Le prekmalu pa se je pokazalo, da je Bernardin daleč precenil šibke svoje telesne moči.¹⁾

Pervič je na tem potovanju prenočil v a š i j a n s k e m (Asciano) samostanu, ki je bil konventualjski, ostavil pa je naslednji dan isti samostan ko observantski, ker je sè svojo ljubeznivo in prepričljivo besedo pridobil najprej gvardijana in nato vso samostansko družino za observancijo.

V samostanu na t r a z i m e n s k e m o t o k u se je vdrugeč vstavil. Tam se je sešel z Jakobom Marškim. Na praznik najdenja sv. križa je pridigoval ljudstvu iz okolice. Sledeči dan je odpotoval v P e r u d ž o, mesto, kjer je bila pred več leti njegova beseda obrodila obilen sad. Tudi zdaj so ga perudžani željno pričakovali in radi bi ga bili slišali oznanjevati božjo besedo vsaj še enkrat. Imeli so zanj pripravljeno pred katedraljo novo marmornato leco, na katero niso pustili stopiti nobenemu pridigarju pred njim. Ali le v toliko je svetnik perudžanom željo spolnil, da je na to leco stopil, pridigal pa ni (morebiti se je bal, da bi vseh mnogoštevilnih poslušavcev zunaj pod milim nebom ne dosegal njegov slabotni glas). Iz Perudže je šel v A s i z, v F o l i n j in v S p o l e t. V zadnjih dveh mestih je tudi pridigal, v Spoletu celo tri dni.

Nadaljnjo pot mu je obteževala bolezen, zlasti griža, ki ga je napadala. 12. maja je pridigal v kastélu P e d e l u g u. Od tam je proti noči še tistega dne dospel v R i e t i na Sabinskem, kjer mu je ljudstvo sè starešinstvom prišlo iz mesta z bakljami naproti in ga potem slovesno spremilo v frančiškanski samostan. Tam je bilo k večerji povabljenno mestno starešinstvo in več imenitniših meščanov. Gostje so zaterjevali, da tako veselega večera še niso doživeli. Ljubeznivo in šegavo je neki kratkočasil svetnik vse omizje. Vender si sam ni upal zavžiti ničesar razen malo kruha, ki ga je namakal v vodo. Drugi dan se je hotel z oznanjevanjem besede božje meščanom hvaležnega skazati za lepi sprejem. Sklenil je pridigo z besedami: „Ko sem se tu poslovil pred osemnajst leti, sem poslušavce imenoval svoje otroke. Zdaj, čez toliko let, nisem našel le otrok, ki sem jih zapustil, ampak tudi otrok otroke. In danes vas sprejemem, da ne bo mej vami nobe-

¹⁾ Vespazijan Bistíči (Bisticci) piše, da je Bernardin šel v napoljsko kraljestvo, tedaj polno strank in vstaj, na ukaz generaljnega vikarja.

nega razločka, vse za svoje otroke. Nosite to ime vsi. In jaz vam bom vsem ohranil svojo ljubezen.“ Čudežno ozdravljenje necega težko ranjenega dekletca je svetniku ugled še povišalo.

Dva dni po svojem prihodu je Bernardin zapusil Riete ter prišel slovesno sprejet, v Čitá-Dukále, mestece ob meji napoljskega kraljestva. Ne zmeneč se za bolehnost je pridigal tudi tu. H koncu pridige se je poslušavcem priporočil, naj molijo zanj ter mu izprosijo smert pravičnega. Spremljeavcu p. Jerneju (ki je to zadnje Bernardinovo potovanje popisal) pa je povedal, da bo v kratkem času v Akvili vmerl. Pridiga ga je močno vtudila; zvečer se je pridružila griži še merzlica. Kljub temu je prihodnji dan (15. maja) potovanje nadaljeval. In veselost ter šegavost ga tudi še sedaj ni zapustila, prijazno se je pomenkoval s svojimi spremljeavci. V vasi Antrodoku je prenočil. 16. maja je potoval že z največjo težavo, pogostoma se je vsled silnih bolečin moral vstaviti ter leči na zemljo. Prenočil je v San Siljvestru, kraju oddaljenem le 4 milje od Akvile.

17. maja je bil tako slab, da se je komaj premikal. Spremljeavci so mu svetovali, naj bi se dal nestiv nosilnici. In nesli so ga v Akvilo „žalostno in zdihovaje“ — pravi neka stara kronika. Bila je nedelja pred vnebohodom Gospodovim. Svetnik je hotel, da bi ga spravili v observantski samostan sv. Julijana. Vender so ga sobratje pregovorili ter nesli v konventualjski samostan sv. Frančiška. Storili so to, ker so vedeli, da bo našel bolnik v konventualjskem samostanu, ki se je nahajal v mestu, in ki je tudi sicer rad skazoval gostoljubnost observantom, večjo skerb in boljšo postrežbo, kaker pa v samotnem in vbožnem observantskem samostanu zunaj mesta. Bernardinu so odkazali pri Sv. Frančišku tisto celico, v kateri je navadno prebival, keder je prišel v Akvilo, njegov veliki prijatelj Janez Kapistranski.

Ljudstvo akvilansko je hotelo svetnika zunaj mestnih vrat slovesno sprejeti; ko je pa zvedelo, kako zelo se mu je zdravje poslabšalo, „ga je le žalostno spremilo“ k sv. Frančišku, starešinstvo pa je berž k njemu poslalo mestne zdravnike. Ali vsa zdravila so odpovedala tu svojo moč. V sredo, 20. maja je bolnik sam poprosil za sv. zakramente. Ko je potem čutil, da se mu bliža smert in ni mogel več govoriti, je dal znamenje bratom, naj ga polože v celici na tla. Ko se je to zgodilo, je prekrižal roke na prsih, povzdignil oči proti nebu, ter z nasmehom („ridenti similis“ — pravi pisec njegovega življenja) izročil svojo dušo Bogu.¹⁾ Bilo je 20. maja leta 1444, na predvečer

¹⁾ Celica, v kateri je svetnik vmerl, je bila spremenjena v kapelico, kar je še dandanašnji, dasi sedaj služi samostan za nacionalni kolegij.

Vnebohoda Gospodovega, ob času večernic, ko so bratje na koru peli antifono k „magnifikat“: Pater, manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi: nunc autem pro eis rogo, non pro mundo, quia ad te venio. Alleluja! — Oče, razodel sem tvoje ime ljudem, ketere si mi dal: zdaj pa prosim za nje, ne za svet, ker k tebi pridem. Aleluja! Bernardin je vmerl star 63 let (8 mesecev in 11 dni), v redu je od teh preživel 42, na misijonih najmenj 20 let.

V tistem trenutku, ko je Bernardin vzdihnil svojo dušo, je Jakob Marški pridigal na tergu v Todiju. Sredi svojega govora se je naenkrat vstavil in ostal nekoliko časa tih in miren, potem pa je zaklical: „Oj! drago moje ljudstvo, plakajmo; v tem trenutku se je močan steber sv. Cerkve poderl, vgasnila je Italije najsvetlejša zvezda.“ Koj na to se je odpravil z dvema tovarišema v Akvilo.¹⁾

16. Poglavje.

Pogrebne slovesnosti.

Spred imenovani štirje spremljevalci Bernardinovi so hoteli merliča prenesti v Kapriolo, in so bili že zveršili h temu potrebne priprave. Ali akvilansko starešinstvo se je vperlo tej nameri, na noben način ni pustilo merliča odnesti. Takoj je vkazalo, da se na mestne stroške priredi v Akvili koliker mogoče slovesen pogreb. In res so se obnesle te pogrebne slovesnosti tam, kaker bi bile za kakim mogočnim vladarjem.

Na praznik vnebohoda Gospodovega je prišel škof akvilanski z neketerimi duhovniki, in prenesli so merliča iz celice v sredo cerkve sv. Frančiška, kjer je bilo blagoslovljeno. Nato so prišli redovniki, vsi, kar jih je bilo v Akvili, in molili vilije (officij). Ko so končali, je škof sè vso akvilansko duhovščino še enkrat molil iste molitve.

Že prvi dan se je zgodilo pri merliškem odru več čudežev. Tu naj le prva dva omenimo. Tisto uro, ko so izpostavili merliča v cerkvi, še preden je začel škof z duhovščino vilije moliti, se je neki 9leten hrom deček, z imenom Paškaj, ki je navadno pri cerkvenih vratih z drugimi berači vbogaime prosil, približal k odru, pokleknil in poln žive vere takole mertvemu se priporočil: „Zaupam, da te je Bog

¹⁾ Akvila v Abrucih stoji na gričku ob vznožju gore Gran Sasso d' Italia, in šteje sedaj 19 tisoč prebivavcev. Mej cerkvami se dandanašnji odlikuje cerkev sv. Bernardina z umetnim pročeljem.

mej svoje svetnike sprejel, in zato se ti sè živo vero priporočim, naj bo meni po tvojih zaslugah pomagano.“ In po ti molitvi je bil vedno hromi deček zdrav na obeh nogah. — Ko je to videl meščan akvilanski Anton Banjezis (Bagnesis), ki je bil ravno tako hrom, se je tudi on odru približal in Bernardinu priporočil, in tudi on je bil takoj rešen svoje nadloge. Glas o teh čudežih se je raznesel na vse strani.¹⁾

Zavoljo množice, ki je prihajala k merliču, je akvilansko starešinstvo odredilo, da se v petek 22. maja prenese merlič v najbolj prostorno akvilansko cerkev, v cerkev sv. Maksima, in da se tam opravijo vilije ter pontifikaljna črna maša. Tega prenosa se je vdeležil škof in 170 duhovnikov, vsi akvilanski redovniki, mestno starešinstvo in neštevilna množica ljudstva. Merliča so nosili redovniki. Meščani, vsi, moški in ženske, so se vdeležili te pogrebne slovesnosti sè svečami. Zvonilo se je tudi z mestnim občinskim zvonom, s katerim se ni še nikoli nobenemu merliču, niti škofom ali kraljem. Od sv. Maksima so po opravljenih vilijah in sv. maši prenesli truplo nazaj k sv. Frančišku. Tedaj je govoril neki učitelj bogoslovja iz avguštinskega reda na mestnem tergu pogrebni govor po reku: „Kedo je le ta lepi v svojem oblačilu“ (Quis est iste formosus in stola sua)? Pokazal je, da so ta njegova lepota štiri poglavitne in tri bogoslovne čednosti. V vseh teh se je odlikoval sv. Frančišek, in Bernardin je delal po njegovem zgledu, in tako še delajo observantje, njegovi učenci. Govoril je okoli dve uri.

Še 20 dni je ostal odslej merlič pri vhodu v konventualjsko cerkev. Truplo je širilo prijeten duh. Ljudstvo iz mesta in okolice je v nepreterganih procesijah šlo mimo odra; in mej njimi so se nahajali tudi bolni in bolehave, katerih je mnogo čudežno ozdravelo. Skoraj ne-

¹⁾ Belkari Feo (r. 1410, vm. 1484) o teh čudežih tako-le poroča:

Et primo segno fu che un fanciullotto
 Di dodici anni, attratto e rattrappatto,
 Fu accostato al santo benedetto
 E toccogli la cappa e fu sanato:
 Veduto questo, un altro in cataletto
 Tutto doglioso si vi fu recato,
 E fu da molt' veduto e sentito,
 Toccando i panni sant. fu guarito.
 Già era sparso intorno el santo suono
 De' miracoli fatti, ognun correa:
 Attratti, ciechi, monchi con gran tuono
 Confessi, e contriti sanato avea.

(Laudi a san Bern.)

prenehoma je zvon oznanjal, da se je dogodil kak nov čudež. Rokodelci in kmetje so svoje delo odložili in od blizu in od daleč prihajali v Akvilo. Za Akvilance niso bili to dnevi žalosti, ampak prazniki. Vsi so imeli merliča za svetnika. Prinašali so cvetic in sveč, in se mu priporočali, da bi prosil za nje pri Bogu. Prinašali so tudi drugih reči, da bi se doteknili ž njimi sv. trupla in da bi imeli tako kak spomin nanj.

Ko je bilo sv. truplo še izpostavljeno, je nastal — taki so bili tedaj akvilanci — punt priprostega ljudstva proti mestnim velikašem. Zmagali so velikaši in 4 puntarji so bili obsojeni v smert, in sodba se je tudi izvršila. Ali mej ljudstvom je nastal še večji in hujši punt. In zdaj je ljudstvo obsodilo nekaj velikašev k smerti. Že so jih peljali na morišče, kjer je čakal rabelj. A tam se naenkrat zasliši glas: „Stojte, ne prelivajte nedolžne kervi, ampak pojdite v cerkev sv. Frančiška, tam boste našli, po čemer hrepenite!“ Prestrašeni vstaši hite tja, in kaj najdejo? Sv. merliču je tekla iz nosnic kri. Ljudstvo je v tem videlo perst božji, in se spravilo z velikaši. V to kri sv. trupla pa so pomakali robce ali bombaž; zaupali so, da bo po nji Bog delal čudeže dela.¹⁾

Glas o smerti in o čudežih Bernardinovi se je raznesel po celi Italiji. Redovniki, ki so bili pri smerti svetnikovi in priče čudežev, so vse te reči natančno popisali in naznanili na vse strani. V vseh mestih, kjer je Bernardin misijonaril so priredili mertvaške slovesnosti za njim. V Sijeni se je to zavoljo množice vdeležencev moralo storiti na tergu „piazza del Campo“.²⁾

¹⁾ Tudi sv. Janez Kapistranski je nosil na svojih misijonih od te kervi v stekleničici seboj, in delal ž njo čudeže.

²⁾ O mertvaških slovesnostih za Bernardinom imamo natančna poročila glede Sijene.

Ko je zvedelo starešinstvo o svetnikovi smerti, je takoj sklicalo sejo in v ti odredilo: 1. da se v nedeljo 7. junija prebere meščanom pismo, ki so ga poslali observantje iz Akvile; 2. da se naprosi observant, ki bo imel tisto nedeljo govor za rajnim; 3. tisti dan se bodo tudi dogovorili glede mertvaških slovesnosti za blaženim rajnim, in glede prenesenja trupla njegovega v domovino. — 10. junija je imelo sijensko starešinstvo sejo, h kateri je poslalo v posvetovanje tudi ljudstvo 6 mož. In sklenili so — super honorantia sancte memorie beati fratris Bernardini — sledeče:

1. kar najslavesniše se priredé pogrebne slovesnosti v katedraljki in zunaj nje — z veliko toambo.

2. in sicer dne 15. junija; vse prodajalnice imajo zaperte biti kaker ob času velikih praznikov.

3. sledeče tri dni, v torek, sredo in četrtek bo procesija; prodajalne imajo biti med tistim časom zaperte.

Spomini na moje romanje v Sv. Deželo.

P. E. P.

37. Iz Carigrada v domovino.

Preden sem se odpeljal po železnici, je pregledal in podpisal še enkrat turški urednik moj potni list in poterdil, da nisem nevaren turškemu cesarstvu. — Na levi se je še nekaj časa lesketalo Marmaramorje, na desni se je videl precej poderti mestni zid. Pa kmalu je nastopila popolna tema. Vozil sem se v drugem razredu, ker sem mislil, da bo tretji jako vmazan. Vender sem se pa pozneje prepričal, da so vozovi prav snažni tudi v 3. razredu.

Celo noč nisem zatisnil očesa. Večkrat sem stopil k oknu, da bi vsaj nekoliko videl kraje, po katerih sem se vozil, a ves moj trud je bil zastonj. Tema je bila tako gosta, da prav nič nisem videl. Proti jutru smo se peljali mimo Hadrijanopolja. Ko se je dobro zdanilo, smo prišli do zadnje turške postaje Mustafa-Paša. Pri tej postaji pride še enkrat turški urednik pregledat naše kovčege. Perva bolgarska postaja nosi s cirilico pisan napis Harmanlij. Nekako dobro de popotniku, ko ima Turško za seboj in ga sprejme zopet slavenski svet. Pri tej postaji je treba odpreti kovčege in pokazati potne liste bolgarskim urednikom. Ko bi se bil vozil par tjednov pozneje bi bila ta pot za me lahko nevarna, ker so bili vstaši z dinamitom razstrelili železnični most.

Svet je ob bolgarski meji raven, a zapuščen, polagoma pa postaja nekoliko hribovit in nekoliko bolj obljuden. Tu in tam vidiš obdelano polje, črede ovac in bivolov in majhine vasi, katerih kočice so večinoma ilnate. Peljemo se mimo reke Marice. Koliker bolj se vozimo naprej, toliko bolj pridno obdelan svet se vidi. Krog poldne smo se pripeljali do mesta Plovdiva, ali Filipopolja, ki leži deloma na gričih,

4. slovesnosti se ima vdeležiti svetovna in redovna duhovščina, in uredništvo z bakljami.

5. zvoniti se mora sè vsemi zvonovi v nedeljo zvečer, in ponedeljek 14. jun. zjutraj (na dan pogreba).

6. Povabijo se k slovesnosti vsi škofje in opatje sijenske republike.

7. ponedeljek in potem 8 sledečih dni, to je do 22. jun. je napraviti povseh krajih sijenske republike pogrebne slovesnosti.

8. naloži se posebej davek na klavno žival, da se stroški za te slovesnosti pokrijejo.

Naposled je starešinstvo dne 17. junija izvolilo tri veljavne može, ki bodo delali na to, da se prenese truplo v Sijeno, Bernardin pa slovesno od sv. stolice za svetnika razglasi.

deloma pa v znožju gričev. Na postaji je stalo več bolgarskih častnikov, ki imajo jako čedno obleko. Na glavi nosijo kapico iz lepe kožuhovine.

Jako pripravna vredba pri tej železnici je, da dobiš hrano in pijačo kar v vagonu. Vlak vozi seboj cel gostilniški vagon in kuhinjo. Ne vem ali sem bil tolikanj zdelan od dolge vtudljive vožnje, ali pa sem dobil mej jedili kaj starega, postalo mi je tolikanj slabo, da sem se resno bal, da obležim bolan. Z največjo težavo sem gledal skozi okno na plovdivsko ravnino. — Pri postaji Sarambej zavije železnica v gorovje. Dolina se bolj in bolj zožuje in obdajo nas jako visoke gore, katerih najviša ima 3000 m. Silno je pihal vlak, dokler nismo prišli do najviše postaje Vakarelu, ki leži 825 m nad morjem. Prav tako sterma, kaker navzgor smo jo rezali navzdol v veliko sofijsko ravnino. Izstopim v Sofiji, kamer smo prišli po dvajset-urni vožnji ob treh popoldne.

Lep je pogled iz Sofije nazaj na baljkansko gorovje. Krog mesta so pašniki za ovce in svinje. Ti pašniki segajo prav do mesta. Predmestne hiše so bolj vaškim hišam podobne, kaker pa mestnim. S kolodvora sem se peljal naravnost v kapucinski samostan, kjer sem pa dobil doma samo enega svetnega duhovnika. Ta prijazni gospod me je hotel takoj peljati nekoliko po mestu, dokler se ne vernejo patri. Bil sem pa tako slab, da sem moral to prijazno ponudbo odkloniti. Kapucini imajo v Bolgariji dušno pastirstvo za katoličane. Nadškof Menini iz kapucinskega reda je apostoljski vikarij plovdivsko-sofijskega apostoljskega vikarijata. Kapucinska samostana v Plovdivu in Sofiji sta ob enem nadškofovo stanovanje. Ta nadškof je vstanovil tudi deško semenišče in bogoslovje v Plovdivu in Sofiji. Ker si je vzgojil že precej domačih svetnih duhovnikov, je kapucinov vedno manj v Bolgariji. Proti večeru je prišel nadškof domov, ter me je prav po očetovsko ljubeznivo sprejel. Prisilil me je, naj večerjam z njim, ali tako mi je bilo slabo, da sem moral v posteljo. Ko sem se dobro vlegel, se odpro vrata in sam nadškof stopi noter. Ljubeznivi gospod pravi, da je za me v skerbeh in da hoče takoj poslati po zdravnika. Ker mi je bilo pa že odleglo, sem se zahvalil za prijazno ponudbo.

Drugo jutro sva šla z mladim bolgarskim duhovnikom po mestu. Lepa je zlasti knežja palača, ki stoji prav tam, kjer je stala nekedaj hiša turškega paša. Okrog palače je lep vert in mestni park, v katerem je tudi zverinjak. Lepa je tudi poslanska zbornica, kjer zborujejo vsako leto najmanj po dva meseca narodni poslanci. Jako sem se začudil, ko sem zagledal na steni sv. križ in podobo sv. Cirila in

Metoda. Mej drugimi lepimi poslopji naj omenim gimnazijo, vseučilišče, ki ima pa samo juridično in modroslovno fakulteto, državno banko in ministerstvo. Novejše ulice so prostorne in ravne. Prebivavcev ima Sofija nad 50.000. Mesto napreduje očitvidno in bo ščasoma res lepo. Vprašal sem se, ali je lepša Sofija ali Ljubljana, pa odgovoriti sem si moral, da je Ljubljana lepša.

Popoldne sem se odpeljal naprej proti Belgradu. Mej kraji, po katerih sem se vozil, naj omenim le slivniško polje, ki je bilo l. 1885 namočeno z bratovsko kervijo. Na tem polju so se bojevali Serbi z Bolgari. Proti večeru smo prišli v Caribrod, ki je na serbski meji, kjer je bilo zopet treba oddati potne liste. Veliko preglavico mi je delal tukaj vožni red, ker nisem premislil, da Turčija in Bolgarija računata po vshodno, Srbija pa že po srednje evropskem času. Razlike je cela ura. Na prvi serbski postaji Piroto smo morali zopet odpreti kovčege. Železnica derdra naprej poleg reke Nišave v jako lepi so-teski. Škoda, da se je že mračilo in spoznal sem le toliko, da morajo biti tukaj hriboviti in lepo zaraščeni kraji. Tudi to noč nisem zatisnil očesa in tudi to noč nisem videl ničesar.

Ko se je začelo daniti jutro 29. marcija, smo obstali pred Belgradom. Mesto leži na hribu, pod katerim teče Donava. Ke bi bil vedel, kaj se bo zgodilo par mesecev pozneje strašnega v kraljevi palači, bi bil vender iz radovednosti izstopil, dasiravno sem slišal v Sofiji, da v Belgradu jako po strani gledajo katoliškega redovnika. Sicer tudi v Sofiji glede tega ni vse v redu, toda mnogo hujše je v tem oziru menda v Belgradu. Tam more katoliški mašnik maševati le v kapelici avstrijskega poslaništva. Druge katoliške cerkve ni. Bila je ravno nedelja in tudi to, ker bi bil vender rad maševal v nedeljo, je bil vzrok, da sem se peljal kar mimo Belgrada. S kolikim veseljem sem pozdravil domačo reko Savo, ko sem se vozil čez njen most! Na Gorenjskem sem jo gledal večkrat kot majhen potok, tukaj pa, ko se zliva v Donavo je mogočna, široka reka. Moje misli pa so letele po Savi navzgor v domače ljube kraje. Bil sem več kaker dva meseca od doma in celi čas nisem mogel dobiti od doma niti najmanjšega sporočila. Ni čuda torej, da sem radovedno in sè strahom mislil tjakaj gori, od koder prihaja ta slovenska reka.

Prepeljem se čez most in na slavonskih tleh smo, v Zemolnu, kjer sem moral zadnjikrat odpreti svoj kovčeg. Vlak vozi po rodovitni slavonski planjavi. Proti severu te planjave se vzdiguje Fruška gora, ketere hribi so pokriti s tertjem in sadnim drevjem. Ob znožju Fruške gore, ob reki Donavi leži mesto Karlovci, ki je sedež pravo-

slavnega nadškofa. Iz Slavonije pridemo v Bačko na Ogerskem. Ob železniški progi je tu prav veliko mest, trgov in vasi. Vidiijo se raznoverstne cerkve, katoliške, pravoslavne in kaljvinske. Slednje se poznajo na tem, ker imajo na verhu zvonika mesto križa zvezdo.

Izstopil sem v Marija-Tereziopolju, ki se imenuje tudi Sobodka ali Sobotica, kamer sem prišel krog devete ure. Po mestu sem slišal skoraj samo slovaško.¹⁾ V frančiškanski cerkvi je bilo okrog spovednic vse polno kmetiškega ljudstva, ki je opravljalo svojo velikonočno dolžnost. Ako izvzamem božja pota in misijone moram reči, da nisem videl še nikedar tako obleganih spovednic, kaker v Sobodki. Pri moji in tudi pri veliki maši je bila velika cerkev čisto polna, kar mi priča, da je to ljudstvo pošteno in pobožno. Pelo se je na koru le mažarsko.

Popoldne sem zapustil lepo mesto Sabodko in odpeljal sem se proti Budapešti. Vozil sem se več ur po ogerski Pusti, ki pa nikaker ni tako nerodovitna, kaker bi morda kedo po imenu sodil. V železniškem vozu smo sedeli precej na tesnem. Meni nasproti sta sedela dva slabo oblečena ogerska mladeniča, ki sta z veliko strastjo kvar-tala. Igrala sta neko igro, ki je jako hitro končana. Igrala sta za precej velike vsote. Kako sem se začudil, ko sta nazadnje začela igrati kar za cekine. Sè strahom sem gledal na ta dva zapravljevca, katerima se pač ne more obetati lepa prihodnjost.

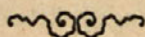
Okrog sedme ure zvečer sem prišel v Budapešto. Večkrat sem slišal, kako neprijazni so Mažari, ki nočejo govoriti nobenega drugega jezika kaker svojega. Ali koliker sem jaz občeval ž njimi, jim moram dati najlepše spričevalo glede prijznosti in postrežljivosti. Nekega gospoda sem vprašal, kje je frančiškanski samostan. Nasvetoval mi je, naj se peljem s tramvajem, ker so izvoščeki jako dragi in je samostan prav daleč od kolodvora. Čakal je ta gospod na tramvaj, da bi naročil kondukerju. Rekel mi je, da lahko naletim na kondukerja, ki zna samo mažarsko. Pride prvi, pride drugi, pride tretji voz, a vselej tako napolnjen, da nisem mogel vstopiti. Čakal je prijazni gospod poleg mene skoraj pol ure, dokler me ni oddal kondukerju, keterega je tudi naprosil, naj mi pokaže frančiškanski samostan kapistranske provincije.

Ne, bom ti, dragi bravec, natančno popisoval Pešte, v kateri sem se mudil le en sam dan in dve noči. Rečem le, da je to krasno mesto, ki glede lepote ulic, trgov in palač nadkriljuje Dunaj. Buda-

¹⁾ To je bilo pač serbsko. V Sobotici so ljudje večinoma pravoslavni Serbi.

Pešta ste prav za prav dve mesti, kateri druží velikanski most čez Donavo. Krasen je pogled raz tega mostu na čarobno lepo mesto in na hribe, ki mesto obdajajo. Na sredi Donave je otok Margarita, ki je za Budapešto, kar je Prater za Dunaj, ali pa Tivoli za Ljubljano. Tudi kraljevi grad je v Budapešti veči in krasnejši kakor na Dunaju. Videl sem tudi več ponosnih palač mažarskih plemičev. Tudi mažarski škofje imajo skoraj vsak svojo palačo v Budapešti.

Dne 31. marcija zjutraj sem se odpeljal proti Gradcu. Ko sem se pripeljal na Štajersko se je zgodilo v prvič na tem popotovanju, da sem bil po nekem človeku gerdo napaden z ostudnim nesramnim govorjenjem. Ko bi se ne bili smejali vsi drugi, bi se ne bil zmenil za to toliko. Jaz sem se pa, kakor je v takih slučajih najboljšo, napravil, kakor bi nemščine ne razumel. Ker sem obiskal za en dan še sorodnike, sem se pripeljal šele 2. aprilja na Terbiž, kjer me je pričakoval prijatelj gospod kapelan Baloh, ki mi je povedal na kratko vse, kar se je ta čas na Kranjskem zgodilo. Jako me je poterla novica, da je mej mojo odsotnostjo vmerl moj prijatelj in nekedanji moj katehet, ihanski župnik Avgust Turk, keterega sem zapustil še čisto zdravega. — Akoravno je bilo lepo po svetu, sem bil vendar iz serca vesel, ko sem stopil zdrav zopet na ljubo Kranjsko.

Življenje in marterništvo dveh blaženih kapucinov, Agatangelja Vandomskega in Kasijana Nantskega.

(Poslov. P. M. F.)

I. Poglavlje.

Mlada leta blaženega p. Agatangelja.

L. 1573. je Karolj IX. francoski kralj prosil papeža Gregorja XIII., da bi tudi na Francosko poslal kapucine, katerih ime je bilo takrat zaslovelo tudi zunaj Italije. Papež je rad uslišal prošnjo in novi red se je začel z veliko hitrostjo širiti po Francoskem. Saj so bili se svojim uboštvom in ostrim življenjem ljudstvu vzgled kerščanskih čednosti in močna zatvornica nasproti hudourniku protestantske

(kalvinske) krive vere, ki je bila priderla že tudi na Francosko. Iz te šole kerščanske popolnosti sta izišla dva marternika, katerih življenje in smert hočemo tu nekoliko obširneje popisati.

Pervi je zagledal luč sveta v Vandomi, dokaj imenitnem mestu Francije, 31. julija l. 1598. Pri kerstu mu je bilo dano ime Frančišek. Njegov oče, Nuriy (Noury) z imenom, je bil jako odličen in cenjen meščan. Med drugimi službami je bil tudi „duhovni oče“ tamkajšnega kapucinskega samostana. Naloga „duhovnega očeta“ je ta, da sprejema za samostan denarno miloščino ter jo oskerbuje v imenu dobrotnikov in rimske cerkve, za kar sme pričakovati le božje plačilo in blagoslov sv. Frančiška. Iz mladosti Frančiškove vemo le toliko, da je imel dobro vzgojo in veliko nadarjenost. Lehko bi bil torej mej svetom do imenitnih, častnih služeb se povzdignil. Vender je raji v svojem 21. letu stopil v kapucinski red, česar se je oče zelo razveselil. Prihod kapucinov v Vendom, za kar si njegov oče ni malo zaslug pridobil, je napravil namreč neizbrisljiv vtisek na mladega Frančiška. Skoraj ni mogel svojih oči obrniti od priprostih, skromnih redovnikov. Kako vesel je bil, če je mogel z očetom v samostan, in kako rad je molil v priprosti kapucinski cerkvi!

Samostansko ime, Agatangelj, katero so mu dali v novicijatu, je nekako naznanjalo njegovo prihodnost, pomeni namreč dobrega oznanjevalca. — Leto poskušnje je doveršil Agatangelj v Mansu. Duhovni učitelj novincev je pričal, da ni imel ž njim drugega truda razen njegovo preveliko gorečnost z modrostjo nazaj deržati. Sè svetim navdušenjem je slednjič Agatangelj storil svojo slovesno redovno obljubo. Na to je v treh letih doveršil modroslovske študije v Poatje (Poitiers), bogoslovske pa v štirih v Renskem samostanu (Rennes). Kar se je na njem v letih učenja zlasti opazovalo, je bilo nagnjenje do spokornih vaj in globoka ponižnost. Glede zunanjih spokornih vaj mu niso predstojniki nič posebnega dovolili. On pa je znal zato se odškodovati s tem, da je z iznajdljivo pozornostjo in neprelomljivo zvestobo vse mogoče priložnosti mej dnevom porabil, da se je v manjših rečeh mertvil in zatajeval. In to je v resnici težje stanovitno dalj časa deržati, kakor pa posamezna še tako huda trapila izvrševati. Poverhu ima vsakdanje, neprestano zatajevanje v majhnih rečeh to prednost, da se poleg njega lažje izognemo duhovni, notranji nečimernosti in napuhu. Izredno svojo ponižnost je kazal Agatangelj posebno v zakrivanju svojih nenavadnih velikih dušnih zmožnosti. Vender se mu je to slabo posrečilo. Spoznali so kmalu njegovo ponižnost in jo občudovali. Vsa njegova knjižnica je bila: sv. razpelo,

sv. pismo, dela sv. Bonaventura in spisi domačih učiteljev. In vendar je nekaj let pozneje ko misijonar v Abesiniji in v Egiptu govoril v petih jezikih.

2. Poglavlje:

V Siriji.

Odkar je Agatangelj prejel zakrament mašniškega posvečenja, je gorel v njem ogenj za zveličanje duš bolj in bolj. Pred kratkim so bili kapucini več notranjih in zunanjih misijonov ustanovili. Ali Agatangelj se je štel v svoji veliki ponižnosti nevrednega, da bi bil nasledovavec apostolov. Prepričan je bil, da je za apostoljsko delo potreben poklic. Zato se je namenil počakati, naj se oglasi ta klic božji po ukazih predstojnikov. Ti pa so se terdno držali besed 12. poglavja redovnega vodila, ki pravi: „Oni bratje, kateri po navdihnjenju svetega Duha želijo iti mej Saracene in druge nevernike, naj za to dovoljenja prosijo svoje ministre provincijale; ministri pa naj nikomur dovoljenja ne dajo kaker le tistim, ketere bodo pripravne spoznali za to poslanje. — Agatangelj je molčal, molčali so tudi predstojniki. In vendar ga je bil Bog že odločil ter ga je pripravljaj za prihodnji poklic.

Za zdaj je njegovo rojstno mesto, Vandom, prosilo, da bi v postnem času l. 1662 tam pridigoval. Po ukazu višjih se je odpravil tjakaj. In res je tam na prižnici dosegel tolik uspeh, da se ga spominja neki zgodovinar 100 let pozneje. Več pisateljev poroča naslednji dogodek iz njegovih časov. V mestu Vandom so takrat položili temeljni kamen samostanu benediktinek, kar se je z veliko svečanostjo veršilo. Procesije se je udeležilo blizu 6000 oseb, med temi tudi mnogo protestantov (kaljvincev, hugenotov). Agatangelj, ki je imel slavnostni govor, se je tudi do teh obernal ter jim slovesno prerokoval, da bode ravnokar začetni samostan v kratkem vničil svetišče njihove krive vere. Čez nekaj let se je prerokovanje izpolnilo.

Ker se p. Agatangelj še vedno ni upal predstojnikom odkrit svojih misli, je Bog sam v svoji neskončni modrosti vmes posegel. — To se je zgodilo na sledeči način. Dva njegova sošoljca, p. Aljbert iz Nanta in p. Valentin iz Anžerja sta si bila izprosila dovoljenje, da smeta iti na misijone v jutrovo deželo. Ko pa je prišel čas za odpotovanje, je p. Valentina napadla huda in nevarna bolezen. Ponudili so torej p. Agatangelju, naj mesto bolnika spremlja on p. Aljberta. V tem čudnem prigodku je spoznal p. Agatangelj perst božji. Precej je

bil pripravljen. Samo dve uri časa si je izprosil, v katerih je klečal v pobožni molitvi pred križem. Potem je vzel svoj brevir in palico ter z veselim obrazom stopil pred p. gvardijana: „Tukaj sem“, je dejal, „pošljite me!“ — Najprej je peljala pot naša misijonarja v Pariz, da bi dobila blagoslov in navodilo od p. Jožefa, kapucina, ki je bil takrat prefekt (predstojnik) misijonov. Trebalo jima je tudi papeževih pooblaščenj. Po tem opravilu sta hitela v Marselj, kjer sta šla na ladjo. Po srečni vožnji dospeta do sirskega пристanišča Aleksandrete. Blizu je Alepo, kjer je bil postavil takrat Ludvik XIII., francoski kralj, misijonski hospic za kapucine. Mej 200.000 prebivavci je bilo precej kristijanov, katoličanov, gerških razkoljnikov, armencev in jakobitov, drugi so bili mohamedanci. Iz Evrope je šlelo to mesto tudi več narodnosti: francoze, italijane, angleže, holandce. Alepo je namreč bilo dokaj imenitno trgovinsko mesto. Tu je bil tedaj kraj goreče misijonske delavnosti našega Agatangelja. Podučeval je nevedne katoličane, trudil se je krivoverce razkoljnike reševati njihovih predsodkov ter jih privedi do spoznanja resnice svete katoliške vere. Tudi muzlemine si je prizadeval z lepim vzgledom privabiti h kerščanstvu. Drugega ni smel zanje storiti, ker je bilo prepovedano jim kaj govoriti o Jezusu Kristusu, razun če so sami iz lastnega nagiba za poduk prosili. Pred vsem pa se je bilo treba arabščine naučiti. Razun svojega materinega jezika, francoščine, je blaženi Agatangelj prav gladko govoril italijanščino, kar mu je prav v korist bilo. Iz pisma, ki ga je pisal neki kapucinski misijonar 14. listopada 1629, se lepo razvidi njegova gorečnost in pridnost. S svojim skromnim, prijaznim in ljubeznivim obnašanjem si je serca vseh odperl. Iz njegove pohlevne zgovornosti se je zdelo, da odseva prav moč sv. Duha. Celo več imenitnih mohamedancev se mu je dalo podučiti v katoliški veri. Mej temi je bil tudi predstojnik dervišev (neke verste mohamedanskih menihov), ki je z veseljem se poprijel nauka o Sinu božjem. Sklenil je tudi, v Evropo se odpraviti in tam stopiti v kapucinski red. Ali se je to vresničilo, ali ne, ni znano. Tudi nekega razkoljnega škofa je pripeljal Agatangelj v naročje sv. katoliške cerkve. Ta škof je pozneje bil katoliškemu misijonu v obilo korist.

Ni čuda pa, da se je Agatangelju tudi močno vgovarjalo. O božiču l. 1629 je hotel v maroniški¹⁾ cerkvi v arabskem jeziku pridigovati. Naprošen je bil od tamkajšnjega župnika, ker drugi pridigarji

¹⁾ Maroniti so sirski narod. V prejšnjem času so bili krivoverci. V 12. stoletju pa se je posrečilo jih privabiti v sv. katoliško cerkev. Dopustilo se jim je le nekaj nebistvenih razlik.

niso znali arabskega. Pa glej, neki ud nekega drugega reda, ki si je bil pridela ime „velikega namestnika“ patrijarhovega, se je temu vstavil. Povdarjal je, da je patrijarh prepovedal vsakomu drugemu pridigovati v Alepski cerkvi razen škofu. To je bila pa lažnjiva pretveza. „Veliki namestnik“ le ni hotel, da bi ga priprosti kapucin osramotil, ker on ni znal arabščine. P. Agatangelj je dobro vedel, da njegov nasprotnik ne nosi po pravici ime „velikega namestnika“, ampak da si je to čast po krivici prilastil. Ljudstvo in duhovništvo ga je tudi prosilo, naj se ne ozira na tega človeka, ampak le na duše, ki hrepenijo po besedi božji. Ali p. Agatangelj je bil prepričan, da je duh Kristusov, duh miroljubnosti. Zato je šel ponižno k takozvanemu „velikemu namestniku“, ter ga lepo prosil. Ali vse je bilo zastonj! Agatangelj se je torej vklonil ter opustil pridigo.

Gospod Bog, ki začertuje svojim izvoljenim stopinjo za stopinjo, je dopustil to vgovarjanje, da bi p. Agatangelja dovedel tja, kjer ga je čakal marterniški venec. Ko so predstojniki sirskega misijona spoznali, da je njegovo delo v Alepi overto, so se odločili, da ga pošljejo v Kajiro v Egiptu. Agatangelj je odrinil ter dospel najprej v gostišče francoskih kapucinov, zvano Marstuoma, na Libanu. Tu je slišal, da je stanovanje maronitskega patrijarha v bližini. Obišče ga torej ter mu sporoči, kaj se mu je dogodilo v Alepi. Patrijarh mu zaterdi, da ni postavil tam nobenega „velikega namestnika“. Nato je patrijarh živo popisal dušne potrebe in osamelost svoje škofije, zlasti pomankanje duhovnikov. Kar obsul je p. Agatangelja s prošnjami, naj ostane tam nekaj časa ter se usmili zapuščenih ovčic. Agatangelj se je dal pregovoriti. Hitel je od kraja do kraja po gorah Libanskih. Kaker lastovica, če vidi svoje mladiče v nevarnosti, ferči in gostoli, tako ga je tirala gorečnost od vasi do vasi. Kamer je prišel, začel je že o polnoči pridigovati in sv. zakramente deliti. Še le ob 2 popoldne je opravil najsvetejšo daritev. Spal ni skoraj nič; postil pa se je tako zelo, da je sploh čudež, kako je mogel pri tako pičli hrani toliko naporov prenesti. K mnogoterim po redovnem pravilu naloženim postom si je pridela sam še druge, o katerih se bere v življenju sv. Frančiška. In kako se je postil! Še le po solnčnem zahodu je vzel nekoliko — kruha in vode. Ni čudo, da je Bog njegovo delovanje s tako obilnimi sadovi blagoslovil. Še dandenes, ko je že preteklo poltretje stoletje, se je na Libanu ohranil njegov spomin. Častijo ga kot aposteljna.

3. poglavje.

V Egiptu.

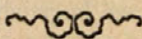
V tistem času je prišlo iz Egipta poslanstvo k papežu Pavlu V. ter mu izročilo od aleksandrijskega patrijarha pisanje, naznanujoče, da se tamkajšna ločena cerkev želi združiti z rimsko-katoliško. Papež je dal trem kapucinom nalogo posredovanja ter jih kot poslanike v Egipt določil. Že so bila spisana pooblastila, poslanci so mislili odriniti, kar se razdere po nezvestobi ločenih vsa zadeva. Vkljub temu so kmalu potem l. 1634. prišli kapucini tjakaj s priporočilnim pismom papeža Urbana VIII. namenjenim vsem katoliškim cerkvenim predstojnikom v Egiptu.

Vender pa so naleteli ti trije patri na mnogo ovir, mej temi je bila tudi ta, ker niso znali arabščine. Čez leto in dan so se morali verniti. Pravi začetnik misijona v Egiptu je bil bl. Agatangelj. Ko so v Rimu izvedeli o težavah, ki jih je imel v Alepu in o čudovitih uspehih njegovih v arabščini, so ga takoj poslali v Egipt. P. Agatangelj je moral zapustiti svoje ovčice. Ni mu bilo dano, da bi žel, kar je s tolikim trudom sejal. Žalovalo in jokalo je dobro ljudstvo libanonsko za njim; ali vedno pokoren, je hitel tudi sedaj na svoj odločeni kraj. Komur so znane težave na potovanju po jutrovih deželah v sedanjem času, si more vsaj nekoliko misliti, s kolikimi napori se je moglo l. 1633 z Libana priti v Kajiro in to celo brez vsega, kar drugi imajo, kapucin pa ne.

Naš blaženi je dospel l. 1633 na svoje določeno mesto v Kajiro. To mesto je bilo drugo celega turškega cesarstva z ozirom na število prebivavcev, ki jih je bilo nad 300.000. Po svoji narodnosti in veri so bili različni: zamorci, gerki, mohamedanski arabski, lepo število kristjanov razkoljnikov in nekaj katoličanov. Francoski kapucini so imeli tam svoje gostišče, ki ga je bil ustanovil Ludvik XIII., francoski kralj. Agatangelj pa ni skerbel za verske potrebe samo katoličanov, ampak je še poseben ozir imel na Kopte. Ti so bili sicer kristjani, ali razkoljniki, spoznavavci Evtihijeve in Dijoskurove krive vere. Ta kriva vera je imela svoj začetek že v petem stoletju. Pripadel ji je tudi patrijarhat v Aleksandriji. Poglavitni njeni zmoti ste, da tajijo človeško naravo v Kristusu in da ne priznavajo rimskega papeža za verhovnega poglavarja cerkve. V teku časa so privzeli še tudi mnogo drugih zmot. Tajijo sakrament sv. zakona. Zavergli so njegovo nerazvezljivost. Istotako tajijo sv. birmo in poslednje olje. Namesto tega pravijo, da zadostuje vera, molitev in post.

Imajo pa še mnogo drugih krivih ver. Njihova spoved in spokorna dela, ketera so pri neketerih precej stroga, so le zunanosti brez notranjega duha. Njihova nevednost je tako velika, da komaj duhovniki znajo nekoliko brati in le malo od teh tudi pisati. Njihov višji poglavar, patrijarh Aleksandrijski nazvan, je imel takrat svoj sedež v opatiji sv. Makarija blizu Kajire.

(Dalje prih.)

P. Angelik Hribar.

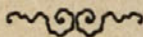
Zadnjič smo rajnega p. Angelika priporočili v molitev; drugi neketeri naši listi so se ga nekoliko obširniše spomnili ter prinesli podobico, ki nam ga kaže, kakršen je bil poslednji čas svojega življe-

nja. Da bodo tudi naši bravci imeli spomin na rajnega dobrega patra, smo dobili podobico tudi za „Cvetje“. In to se nam je zdelo tem bolj naša dolžnost, ker je posredno tudi on pripomogel, da je ta list začel izhajati. Morda ne bo napačno, ako povemo, kako to mislimo.

44 let je te dni, kar sva ko gimnazijska učenca v Ljubljani oba v eni hiši stanovala, vender v različnih stanovanjih. Poznala sva se le malo, ker nisva bila skupaj v šoli in naju vzori tudi niso bili popolnoma enaki. On, dasi šele v 6. razredu, je bil že nekak pevovodja na gimnaziji; jaz sem se vbijal z maturo in, kar mi je ostajalo časa, sem presedel v knjižnici. Pri hiši, na Poljanah nekje, je bil majhin vert, kjer sva se včasih sešla. In kaj bi bila govorila v tistih okoliščinah, ko o tem, kam zdaj? Jaz sem moral, pa tudi on je mislil slovo dati ljubljanski gimnaziji, in že je tudi vedel, kam hoče. Meni pa je prav njega poslala previdnost božja, da me je peljal tja, kamer me je klicala. Skupaj sva si izbrala novi imeni, vsak po svojem okusu, in skupaj vstopila ko kandidata v borno celico tedanjega predstojnika hervaškokranjske frančiškanske provincije, p. Salezija Volčiča, in par mesecev pozneje sva prejela redovno obleko, jaz na Tersatu 26. avg., on v Nazaretu 28. avgusta 1863.

Tako je torej p. Angelik preskerbel „Cvetju“ vrejevacca in tako zaslužil tukaj ta mali spominik. Njegovo življenje v redu nima gdo ve kaj tako nenavadnega, da bi moglo naše bravce posebno mikati; njegove zasluge za razvitek cerkvene glasbe na Slovenskem pa so popisali ali bodo še popisovali veščaki na svojem mestu. Mi pa želimo njegovi duši, naj v miru počiva in večna luč naj ji sveti!

P. St.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine goriške: Marija (Pavla) Golja od Sv. Lucije, Marija (Frančiška) Bevčar iz Doline (v ročinjski duh.), Marija (Angela) Murovec iz Šempasa, Frančiška (Elizabeta) Jug iz Solkana, Jožefa (Marija) Stuben iz Vertojbe, Magdalena (Terezija) Mešek iz Gorice, Katarina (Marija) Gregorič iz Pervačine, Elizabeta (Bazilisa) Mažgon iz Raven, Anton (Frančišek) Pavlin iz Ravnice, Jožefa (Klara) Karara iz Štverjana, Marija (Frančiška) Jazbec iz Komna, Anton (Aljbin) Štanta iz Mirna,

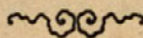
Neža (Serafina) Kosmač iz Cirkna, Uršula (Antonija) Poljak iz Št. Viške gore, Ana (Klara) Persolja iz D. Cerova; biljanske: Jožef (Ludovik) Bučinel; mariborske: Blaž Vabič iz Venčesla, Marija Finfar in Marija Gartner iz Selnice, Katarina Kelenc in Johana Petek od Sv. Marjete nižje Ptuja, Julijana Hammer od Sv. Marjete ob Pesnici, Marija Brodjak od Sv. Janža na Dravskem polju, Marija Muršec od Sv. Jurija v Slov. goricah, Jera Goričan iz Laporja, Marija Deutscher in Johana Rakovec iz Jarenine, Marija Senekovič od Sv. Jakobu v Slov. goricah, Anton Schrimpf, Jožef Windisch, Johana Glaser, Marija Krajnc iz Maribora; trojiške: Anton Rajh, Jožef Kukovec od Sv. Lenarta pri Veliki nedelji; Aleš Vogrin, Helena Žižek od Sv. Trojice; Janez Šoštarič, Marija Šegula, Apolonija Majcen, Ant. Kosec od Sv. Lovrenca; Ana Spindler od Male nedelje; Jera Žmavc od Sv. Jurija na Ščavnici; brežiške: Anton Šušteršič in Martin Kene iz Pišec, Jožef Haller iz Artič, Jera Tomše iz Čateža, Ana Kunej od Sv. Petra; vipavske: Jožefa Šmuc, večletna prednica 3. reda v Vipavi, ki je v svojem življenju veliko darovala zlasti za cerkve in vboge, † 14. apr. t. l. v 78. letu svoje starosti.

Dalje se priporoča neka tretjerednica v poseben dober namen; neka druga za srečen izid v neki važni zadevi; še druga priporoča sebe in svojo sestro za ljubo zdravje.

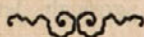
Zahvalo za vslišano molitev

izreka A. G., tretjerednica v Mariboru, najsvetejšemu sercu Jezusovemu in Mariji, materi milosti, za ozdravljenje hude boleznj svojega dušnega vodnika in za večkratno vslišanje v raznih potrebah; neka tretjerednica, da je dobila dobro in pošteno službo in da je bila vslišana tudi v drugih zadevah; neka druga za ozdravljenje hudo bolne noge; M. B. iz Bele Krajine, da je po sv. Antonu bila vslišana in našla neki denar; A. K. iz Artič, da je bila rešena iz smertne nevarnosti, ko je bila na nekem sejmu in si je kupila za obed neko ribo, pa ji je vsled naglosti pri jedi koščica se zapičila v požiralnik, tako, da je na noben način ni mogla odstraniti, in ko v tej sili ni bilo blizu nobenega zdravnika, se je priporočila sv. Antonu Padovanskemu z obljubo, da se hoče očitno zahvaliti v „Cvetju“, ako jo vsliši, in v tem trenutku je kost zginila popolnoma, tako, da ni bilo po nji nobenega sledu več.

Za kitajski misijon

so darovali (poslano v Kamnik): J. Jerelli 40 K; neimenovana 100 K, neimenovana 10 K, iz Ljubljane (vsi po č. p. Sigismundu); M. Snoj nabrala pri Marijinih hčerah na Ježici pri Ljubljani 6 K; (poslano k nam): Elizabeta Potočnik 20 K za odkup kitajske deklice, ki naj bi se kerstila na ime Alojzija in 10 K za kit. misijon.

Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907.

Mesec junij.

1. Sob. Zv. Jakob Strepar; šk. 1. r. 2. Ned. 2. po bin.; zv. Baptista, d. 2. r. 3. Pon. Zv. Andrej sp. 1. r. 4. Tor. Sv. Frančišek Karačolo, sp. 5. Srd. Zv. Pacifik Cered., sp. 1. r. 6. Čet. Osmina sv. R. Telesa; sv. Norbert, šk. 7. Pet. Presv. Serce Jezusovo; zv. Štefan in tovar. m. 1. r. P. O., V. O. 8. Sob. Sv. Marija Magd. Paciška d. 9. Ned. 3. po bink. Prikazanje in kronanje Matere Božje na Sveti gori pri Gorici; sv. Pavelj od Križa, sp. 10. Pon. Zv. Jolenta, d. 2. r. 11. Tor. Sv. Barnaba, apost. 12. Srd. Zv. Gvidon, sp. 1. r. 13. Čet. Sv. Anton Padovanski, sp. 1. r. P. O. 14. Pet. Sv. Bazilij, šk. c. uč.	15. Sob. Sv. Janez od sv. Fak., sp.; sv. Vid in tov. m. 16. Ned. 4. po bink. Mati Božja vedne pomoči. 17. Pon. Sv. Bonifacij m. 18. Tor. Sv. Avguštín šk. 19. Srd. Zv. Mihelina vd. 3. r.; sv. Gervazij in Port. m. P. O. 20. Čet. Osmina sv. Antona Pad. 21. Pet. Sv. Alojzij, sp. 22. Sob. Sv. Julijana, d. 23. Ned. 5. po bink; Sv. Vincencij Pavl., sp. 24. Pon. Rojstvo sv. Janeza Kerst. 25. Tor. Sv. Viljem, opat. 26. Srd. Sv. Janez in Pavelj, m. 27. Čet. Zv. Benvenut, sp. 1. r. 28. Pet. post. Sv. Leon II. pap. 29. Sob. Sv. Peter in Pavelj, ap. P. O. 30. Ned. 6. po bink. Spomin sv. Pavla, ap.

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.

P. O. „ „ „ le za ude svetovnega 3. reda.

V. O. „ „ „ vesoljno odvezo za svetovni 3. red.

K. Da je namenjen časopis učenim bravcem, ki umejo poleg nemščine več ali menj tudi francoščino, angleščino, latinščino, italijanščino in španščino, vidimo tudi iz tega, ker so v njem ti jeziki enakopravni, vsak misijonar piše v svojem, vrejevavec p. Schmidt piše ali nemško ali francosko, najvažnije spise pa nemško in francosko.

V natančnije pojasnilo glede tvarine, ki se obdeluje, in jezikov, ki se rabijo, naj stoje tu naslovi glavnih spisov v prvih dveh letošnjih zvezkih :

The Great Déné Race (Cont. — With illustrations) — Au Pays des Castes — Matrimonia Indigenarum Surinamensium — Wahrsagerei bei den Kaffern (Schluss. Mit Illustr.) — Los habitantes de la Prefectura de Chiang-chiu, Fu-kien, Sud-China (Cont. — Con fig.) — Maladies et Medicines à Fiji autrefois et aujourd'hui (Avec illustrations) — Grammatik der Mengensprache (Schluss Heft 2.) — Description de l'enterrement d'un chef à Ibouzo (Niger) (Avec illust.) — La tribù di Kuni (Con figure) — Philosophie populaire annamite — Hindu Mythology and Literature as recorded by Portuguese Missionaries of the early 17th century (Contin. Fasc. 2. Cont.) — Geroglifos entre los Indios de la Florida — Sur quelques stations dolméniques de l'Algérie (Avec illustrations) — Essai d'une monographie bibliographique sur l'île de Pâques (Fasc. 2. Fin) — Le Congrès des Americanistes à Québec — Die Religionen Togos in Einzeldarstellungen (Fortsetz.) — Preparacion y Empléo de las Resinas, Gomas y Aceites por los Indigenas de Tong-King — Knabenspiele auf Neu-Meklenburg (Förts.) — Traditions tonguiennes — Lettres du P. Jules Jetté S. J. et du P. Joseph Passon, S. J. du Youkon Territory (Amérique Septentrionale) — Deux notes philologiques sur la langue des indiens Tupi — The Authorship of the Portuguese Ms. on Hindu Mythology — Die Sprachlaute und ihre Darstellung in einem allgemeinen linguistischen Alphabet = Les sons du langage et leur représentation dans un alphabet linguistique general — — —

Za nas je važen prav za prav le poslednji splošno jezikoslovni članek, ki ga je spisal p. Schmidt, da ga bodo umeli, koliker mogoče vsi misijonarji, v nemškem in francoskem jeziku. In že to, kar ga stoji v 2. zvezku, nam kaže pisavca ko moža, ki je kos nalogi, ki jo je prevzel, ko strokovnjaka na verhuncu današnjega fonetičnega znanja. P. Sch. hoče podati misijonarjem neko splošno lingvistično abecedo, s katero bodo mogli natančno zapisavati glasove vseh raznih jezikov in narečji, ki se govore na svetu. Ne vemo sicer, koliko so mu iz neposrednega opazovanja znani od naših navadnih različni glasovi tujih jezikov, ali gotovo mu ne bo nemogoče o njih se natančno poučiti po misijonarjih dotičnih krajev, kjer se slišijo. Seveda pa je treba tudi v naših jezikih navadnim glasovom, ki se ravno tako izgovarjajo v daljnih, tujih narodov jezikih, določiti stanovitna znamenja neodvisna od raznih v tem needinih evropskih pravopisov. Le tako pisane se bodo mogle tuje besede bodisi keterega koli neznanega jezika primeroma prav brati.

Da se bodo misijonarji, ki jim je za napredek in temeljito znanje jezikov, novega sestava Šmidovega radi poprijeli, mislim, da ni dvo-

jiti, in za njimi, če ne pred njimi, pojdejo tudi jezikoslovci; poslednji zlasti, ker se bo deržal p. Sch. tega, kar je že zdaj v jezikoslovju najnavadniše. Tako smemo upati, da se, vsaj v znanstvene namene, določi in sploh sprejme kar se da natančna in obsežna fonetična pisava, ki se je bomo tudi mi poprijeli, kjer je bomo potrebovali.

Nekaj popolnoma novega ta abeceda seveda ne bo; saj se jih je že toliko lotilo te naloge, in gotovo ne brez vsega vspeha. Najvažniši, ker najbolj rabljen mej dosedanjimi poskusi je pač Lepsinsov „Standard-Alphabet“, ki ste mu priterdili, kaker poroča p. Sch., berlinska in peterburška akademija. Nemške in angleške misijonske družbe so ga sprejele ko svoj oficialni alfabet ter ga pospeševale zlasti v afrikanski lingvistiki. Mej učenimi strokovnjaki so se ga deržali posebno Gabelentz „Handbuch zur Aufnahme fremder Sprachen“, Steinthal in Lazarus v svoji „Zeitschrift für Völkerpsychologie und Sprachwissenschaft“ in Frid. Müller v svojem obsežnem delu „Grundriss der Sprachwissenschaft“. Poglavitni notranji vzrok, ki je pripomogel k razširjenju te abecede pa je pač ta, ker je bil Lepsius v izvolitvi diakritičnih znamenj jako previden in se je, kjer je bilo količjak mogoče, poprijel tega, kar je bilo že nekako v splošni rabi. V tem presega „Standard „Alphabet“ zlasti dva, ki sta v fonetičnem oziru daleč pred njim, Techmerjev in Rousselotov. In prav zato se misli tudi p. Schmidt deržati Lepsiusovega, samo da ga spopolni po sedanji občni fonetiki in odpravi, kar se mu zdi v njem nedoslednega. Na vsak način smemo torej pričakovati nekaj tako znanstveno doveršenega, kaker praktično rabljivega.

Zakaj tu vse to razkladam? Skoraj da si čislani bravec že sam misli. Glasovom, ki jim hoče določiti p. Sch. natančna znamenja za navadno pisanje in tisek, bomo skušali mi dati berzopisna, in sicer ne poljubno izmišljena, temuč taka, kakeršna zahteva njih bistvo in njih podobnost in sorodnost mej sabo. To ne bi bila sicer gdo ve kako težka reč, ke bi se omejili na glasove, ki so nam domači, ali vsaj iz drugih evropskih jezikov več ali menj znani. Ali mi želimo imeti nekaj v svoji versti po mogočnosti popolnega. Zato ne bi bilo prav, ke bi se, operti na Fr. Müllerja, Techmerja, ali še keterega, nič ne zmenili za to, kar p. Sch. napoveduje. Morda nam bo še le po njegovih popisih svojstvo tega ali onega nam tujega glasu zadosti jasno, da mu bomo prav mogli določiti znamenje. Pa tudi naši „Narodni tiskarni“ ho menda za čerke, ki se bodo v primerjajočem jezikoslovju skoraj gotovo sploh sprejele, lažej kaj žertvovati, kaker za kake take, o katerih ne bi bilo tega upanja. Poterpimo torej z našo rečjo, dokler nas seznanj „Anthropos“ se svojim sestavom, kar nam Bog daj dočakati v kratkem.